

i migracji; 3) przygotowywanie wspólnych projektów naukowo-badawczych z zakresu psychologii, socjologii, pedagogiki rodziny oraz popularyzacja uzyskanych wyników badań w wydawanych przez Instytuty „Rocznikach” lub w ramach wspólnych publikacji monograficznych.

Tak sformułowane postulaty współpracy międzynarodowej nasunęły ogólny wniosek, co do którego wszyscy byli zgodni: „badając problemy współczesnej polskiej i ukraińskiej rodziny w kontekście wyzwań społeczno-kulturowych, bardzo ważna jest wymiana doświadczeń badawczych i naukowych, ale przede wszystkim należy połączyć starania o dobro rodziny w ramach Instytutów nie tylko działających w kraju², lecz także doprowadzić do rozrzeszenia się tej działalności w ramach struktur międzypaństwowych”.

Julia Gorbaniuk
Katedra Życia Społecznego Rodziny
Instytutu Nauk o Rodzinie KUL

25-LECIE ARCHIDIECEZJALNEGO STUDIUM ŻYCIA RODZINNEGO Lublin, 15 listopada 2008 roku

W dniu 15 listopada 2008 roku Metropolitalne Seminarium Duchowne w Lublinie gościło wielu absolwentów i wykładowców Archidiecezjalnego Studium Życia Rodzinnego, zgromadzonych na uroczystości jubileuszowej związanej z 25-leciem istnienia tego studium. Wśród zebranych byli także: biskupi lubelscy, przybyli z Warszawy przedstawiciele Duszpasterstwa Rodzin, reprezentanci ruchów odnowy Kościoła i Stowarzyszenia Rodzin Katolickich, goście zagraniczni z rozmaitych organizacji prorodzinnych, dziennikarze prasowi, radiowi i telewizyjni oraz pracownicy Archidiecezjalnego Wydawnictwa Gaudium. Uroczystość rozpoczęła Msza św., której przewodniczył i homilię wygłosił Metropolita Lubelski ks. abp Józef Życiński. Następnie w auli Seminarium wygłoszone zostały trzy referaty. Pierwszy z nich, obrazujący „Historię Archidiecezjalnego Studium Życia Rodzinnego”, przedstawiła jedna z założycielek Studium, emerytowana diecezjalna instruktorka, wyróżniona odznaczeniem Lumen Mundii, mgr Zofia Dziedzic. Prelegentka wskazała na dwie

² W 2009 roku Instytuty zajmujące się problematyką rodziny w Polsce wspólnie zawiązały „Polskie Stowarzyszenie Familiologiczne”. Ma ono swoją siedzibą w Łomiankach k. Warszawy (ul. Baczyńskiego 9, 05-092 Łomianki).

istotne daty związane z początkami zorganizowanej działalności duszpasterskiej poświęconej rodzinie. Pierwszą z nich było powołanie w 1956 r. Krajowego Duszpasterstwa Służby Zdrowia, drugą – utworzenie w 1965 r. Komisji Episkopatu ds. Rodzin, której pierwszym przewodniczącym został bp Wilhelm Pluta. Troska o rodziny wymagała przygotowania wielu osób, zarówno duchownych, jak i świeckich. Rozpoczęto szkolenia przedstawicieli poszczególnych diecezji. Pierwszą reprezentantką diecezji lubelskiej uczestniczącą w takim szkoleniu była Zofia Pawlik, pełniąc później zadania instruktorki diecezjalnej. Instruktorki diecezjalne, zwane także doradczyniami życia rodzinnego, były i są do dzisiaj najbliższymi współpracownikami diecezjalnych duszpasterzy rodzin. Pierwszym lubelskim duszpasterzem rodzin był ks. Stanisław Wachowski, a pierwszymi podjętymi działaniami były trwające 40 godzin i odbywające się podczas comiesięcznych spotkań kursy podstawowe poradnictwa rodzinnego, w czasie których przekazywano wiedzę obejmującą wybrane zagadnienia z teologii, psychologii i metod planowania poczęć. Do uczestnictwa w tych kursach kierowali wybranych parafian proboszczowie, przyjmujący z powrotem na teren swych parafii wykwalifikowane osoby do prowadzenia poradni i katechez dla młodzieży i dorosłych z zakresu życia rodzinnego. Organizowano również kursy duszpasterskie dla księży, katechetów, nauczycieli i służby zdrowia. Przedstawiana tematyka dotyczyła między innymi sytuacji związanej z niebezpieczeństwem wprowadzenia do szkół deprawacyjnej edukacji seksualnej. Wiązała się także z kształceniem w zakresie naturalnego planowania rodziny.

W 1983 r. bp Bolesław Pylak powołał do istnienia Diecezjalne Studium Życia Rodzinnego, którego program opracował i pierwszym dyrektorem został dr Krystian Wojacek (obecnie prof. dr hab.). Celem Studium Życia Rodzinnego był przekaz wiedzy, osobista formacja, przygotowanie do apostołstwa środowiskowego i parafialnego zgodnie z uzyskaną misją kanoniczną. Prowadzącymi zajęcia byli głównie wykładowcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Akademii Medycznej w Lublinie. W przedstawianym nauczaniu istotną była wiedza, osobiste świadectwo oraz komunikatywność przekazu. Konieczny był tak zwany język duszpasterski. Większość słuchaczy była uczestnikami różnych ruchów formacyjnych: Ruchu Światło-Życie, Odnowy w Duchu Świętym, Neokatechumenatu. Uczestnicy charakteryzowali się wielką otwartością i życzliwością, zaangażowaniem i zainteresowaniem przekazywanymi treściami. Byli wśród nich lekarze, pielęgniarki, psycholodzy, pedagodzy, prawnicy, inżynierowie, osoby po maturze, zarówno stanu wolnego, jak i małżeństwa. Oprócz wykładów i ćwiczeń proponowanych w programie Studium słuchacze uczestniczyli we wspólnie przygotowywanej Mszy św., a spotkania odbywały się w trzecią sobotę i niedzielę miesiąca. Wszystkich osób uczestniczących w zajęciach przez 25 lat istnienia Studium było 1197, a dyplom jego ukończenia zdobyło 568. Jest to więc spora grupa, mogąca służyć własną wiedzą nie tylko najbliższym członkom rodziny, lecz także parafianom i osobom z szerszej wspólnoty ludzkiej.

Kolejnym mówcą okolicznościowej sesji był ks. bp Józef Wróbel, który przybliżył zebranym „Problematykę małżeńską i rodzinną w refleksji bioetycznej”. Ksiądz Biskup, znawca tego zagadnienia, poinformował o początkach eugeniki, przedstawił jej historię, z uwzględnieniem powstania międzynarodowych towarzystw, odbywających się kongresów, podejmowanych decyzji. Mówił o utworzonym ruchu na rzecz

kontroli urodzeń, propagowaniu antykoncepcji, walce o prawo do aborcji. Kolejną z poruszanych kwestii było sztuczne zapłodnienie i hodowla człowieka w probówce, selekcjonowanie rodziców, banki spermy. Mówca przedstawił też, czym jest genoterapia i diagnostyka prenatalna, klonowanie, aborcja selektywna. Szczególnie cenne były refleksje o tym, jak pomagać przygotować się do małżeństwa osobom będącym nosicielami skaz genetycznych. Ksiądz Biskup podkreślił, że słuszniej jest, by poddali się oni odpowiednim badaniom wcześniej, to znaczy przed poczęciem dziecka, niż by mieli się skłaniać potem do metod niemoralnych. Kolejne z omawianych zagadnień – predeterminacja płci dziecka – ujawniło, jak znacząca, oprócz wiedzy fizjologicznej, jest postawa moralna i dokonywana ocena w świetle nieprzemijających norm chroniących dobro i godność osoby ludzkiej. Naturalne planowanie rodziny, umożliwiające określenie czasu owulacji i dostosowanie współżycia do dni dających większe szanse przeżycia plemnikom z chromosomem X lub większe szanse na zapłodnienie komórki jajowej plemnikiem z chromosomem Y, jako oparte na prawach natury, nie budzi zastrzeżeń, a nawet może stanowić wyraz odpowiedzialnego rodzicielstwa. Natomiast wszelkie inne działania związane z manipulacją plemnikami i sztucznym zapłodnieniem wyselekcjonowanym materiałem genetycznym należy ocenić jako niemoralną uzurpację. Dziecko nie jest środkiem do celu, ale celem samym w sobie. We wszystkich działaniach powinno chodzić o jego dobro, z uznaniem jego podmiotowości i praw ludzkich, a sprowadzaniem do rzeczy, którą można modelować według swego upodobania. Reifikacja człowieka jest niegodziwa. Warto o tym przypominać, zabiegając o właściwe, czyli integralne rozumienie osoby, z poszanowaniem zarówno jej sfery ciała, jak i ducha.

Ostatnim prelegentem uroczystej, jubileuszowej sesji był przybyły z Uniwersytetu Śląskiego w Opolu prof. dr hab. Krystian Wojacek. Wygłosił on wykład pt. „Kształtowanie i formacja osób na potrzeby duszpasterstwa na przykładzie Studium Życia Rodzinnego Diecezji Lubelskiej”. Wśród uwarunkowań opracowywanego przez siebie programu Studium prelegent wymienił: świadomość potrzeby przygotowania osób kompetentnych do posługi duszpasterskiej; miejsce i rolę Boga w pośrednictwie zbawczym; spotkanie człowieka z Bogiem dokonujące się w ściśle określonym czasie – zakładania małżeństwa i rodziny; istotność programu multidyscyplinarnego; sięgnięcie do doświadczeń uczestników Studium w sensie świadectwa życia; obiektywna sytuacja duszpasterstwa rodzin w Polsce 25 lat temu (reakcja na ustawę aborcyjną, negatywny dobór kadry medycznej, zwłaszcza ginekologów; ontologiczno-statyczna interpretacja tekstu Rdz 1, 28, wyprowadzająca powołanie do małżeństwa z funkcji prokreacyjnej). To wszystko doprowadziło do decyzji skoncentrowania programu Studium Życia Rodzinnego na opisie więzi małżeńskiej. Takie ujęcie sprawia, że poczęcie i wychowanie dziecka dokonujące się we właściwym mu środowisku więzi małżeńskiej jest również odpowiedzialne i prawidłowe. Priorytetem stało się przygotowanie ludzi pracujących z innymi w drodze do spotkania z Bogiem osobowym w małżeństwie i rodzinie. W programie istotne było stworzenie syntezy wyników różnych nauk, zaś zasadą jednoczącą nauki teologiczne i empiryczne stała się dynamiczna koncepcja sakramentu małżeństwa. Zwraca ona uwagę na przymierze małżonków, ich słowa i gesty w małżeństwie oraz współżycie seksualne jako bycie osobowym darem dla siebie nawzajem. Wynikającą z małżeństwa rodzinę ujmuje się

jako Domowy Kościół z potrójną funkcją: ewangelizacyjną, liturgiczną i służebną, realizowaną na różnych poziomach typu: rodzina – społeczeństwo – świat.

Formą zajęć w Studium były wykłady i ćwiczenia. Odbywające się w mniejszych grupach zajęcia ćwiczeniowe dotyczyły naturalnego planowania rodziny i dynamiki grupowej, uczącej umiejętnego wykorzystywania metod aktywizujących. Weryfikacja uzyskanej wiedzy przyjęta została z Jezuickiego Instytutu w Brukseli. Stanowiły ją sprawozdania z wykładów zawierające w pierwszej części streszczenie, a w drugiej ustosunkowanie się do wybranego zagadnienia oraz egzamin podsumowujący z całości. Taki sposób okazał się niezwykle kształcący, przydatny, a także mile wspomniany przez absolwentów.

Jubileuszową uroczystość 25-lecia istnienia Archidiecezjalnego Studium Życia Rodzinnego w Lublinie zakończyła Agapa, odbywająca się w refektarzu Wyższego Seminarium Duchownego. Atmosfera domu w dniu wielkiego święta towarzyszyła wszystkim absolwentom, umiejącym zarówno we wspólnej pracy, jak i w uroczystym byciu razem doświadczać prawdziwie rodzinnych relacji.

Urszula Dudziak
Katedra Życia Społecznego Rodziny
Instytutu Nauki o Rodzinie KUL

„RODZINA – DAR I WYZWANIE”
KONFERENCJA ZORGANIZOWANA PRZY WSPÓŁPRACY
INSTYTUTU STUDIÓW NAD RODZINĄ UKSW W ŁOMIANKACH,
RADY RUCHÓW I STOWARZYSZEŃ KATOLICKICH
ORAZ WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO
Łomża, 8 listopada 2008 roku

„Rodzina – dar i wyzwanie” – pod takim hasłem odbyła się 8 listopada 2008 r. w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego konferencja naukowa zorganizowana przy współpracy Instytutu Studiów nad Rodziną UKSW w Łomiankach, Rady Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich oraz Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży.

W czasie konferencji starano się odpowiedzieć na pytanie, jak w okresie dzisiejszych przemian społecznych, gospodarczych i kulturowych zachodzących w naszym kraju pomóc ocalić tożsamość rodziny, zbudowanej na fundamencie sakramentalnego małżeństwa mężczyzny i kobiety. W konferencji wzięli udział przedstawiciele środowisk naukowych (m.in. z Warszawy, Lublina, Poznania, Białegostoku, Łomży) oraz ruchów i stowarzyszeń katolickich, skupiających głównie małżeństwa i rodziny, pracownicy duszpasterstwa rodzin, organizacji związanych z pracą na rzecz mał-